Biotechnológiai szakmai nap

Szeged orvostudományi egyeteme tegnapelőtt ünnepélyes keretek között felvette a város Nobel-díjas tudósa, Szent-Györgyi Albert nevét. Ebből az alkalomból biotechnológiai szakmai napot rendeztek az intézmény Dóm téri oktatási épületében. A megnyitót Szent-Györgyi Albert egykori munkatársa, *Straub F. Bruno* akadémikus tartotta. Ezt követően a biotechnológia eredményeivel ismerkedhettek meg a résztvevők. Köztudott, hogy országosan, sőt világszerte elismert hírnévnek örvend a Szegedi Gabonatermesztési Kutató Intézet, a JATE Mikrobiológiai Intézete és a Szegedi Biológiai Központ. Ezen intézmények történetét és tudományos tevékenységét mutatja be a róluk készült videofilm.

A szakmai napon ismertette kutatási eredményeit — többek között — *Cserpán Imre*, az SZBK egyik fiatal kutatója. Mint elmondta, *Simoncsics András* vezetésével háromfős kutatócsoport alakult az MTA szegedi kutatóhelyén hét évvel ezelőtt (a harmadik kutató *Kálmán Miklós* volt). Munkájuk eredményeként megszületett a tudományos élet nagy szenzációja: *sikerült előállítaniuk a világ eddigi leghosszabb, 1600 bázispárnyi mesterséges génjét.*

Szent-György Albert utódai talán — az októberben hivatalosan is megalakult — Dél-alföldi Innovációs Park lehetőségeivel is élhetnek *Mécs Imre*, a tudományos park igazgatója ismertette munkájuk lényegét, a célkitűzéseket. Nem hinnénk, hogy meglepi az olvasót, de elhangzott, ezért tény: az új intézmény is pénzszűkében szenved. Pedig éppen a szakszerűen művelt tudomány az a terület, amely a leginkább kifizetődőbb vállalkozásoknak nyújt biztos, hosszú távú sikerrel kecsegtető alapokat.

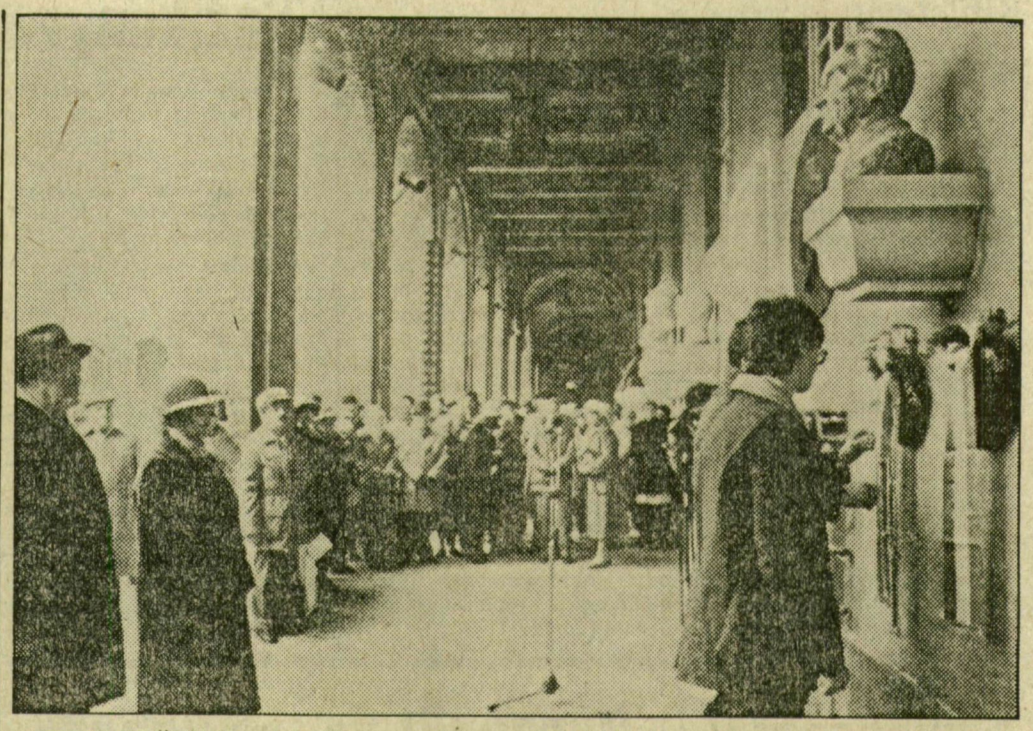

SZENT-GYÖRGYI ALBERT *tiszteletére tegnap délelőtt, az egykori munkahely falán — Dóm tér 8. szám alatt —, fölavatták Szeged Nobel-díjas tudósának portrészobrát. Müller Józsefné, a megyei tanács elnökhelyettese a város és a nagy tudós kapcsolatáról szólt, Guba Ferenc professzor — Szent-Györgyi egykori munkatársa — pedig a közeli ismerősről, a példaadó mesterről, a kiváló pedagógusról beszélt. Kalmár Márton szobrászművész alkotásának leleplezésekor a SZOTE vegyes kara adott rövid műsort, Joó Ete vezetésével.*

Ezt követően a SZOTE új honoris causa doktorai — Bonfils, Diczfalusy, Kala és Wolff professzorok — tartottak tudományos előadást az egyetem oktatási épületében.

A dalt nem lehet elfeledni

Mólnár Róbert még csak 16 éves, párszor beszéltem vele telefonon, s most személyesen is találkoztunk. Igazi menedzsernek ismertem meg. Kübekházán lakik, Szegeden dolgozik, s most úgy látszik, olyanba fogott, amit már rég szerettek volna a helybeliek, csak nem volt, aki kimondja a lappangó gondolatot: az egymástól elszigetelten élő, reggeltől estig a munkahelyen s utána a háztartásban, kertben, földeken dolgozóknak megteremteni az azonos érdeklődésen alapuló együttlét kereteit.

A szüreti bálnak nem volt itt újabbkori hagyománya, nem szőlősgazdák laknak errefelé. De ettől még senki sem tiltja, hogy egyszer egy jót mulassanak. Szeptember 19-én szép, tartalmas rendezvényt sikerült összehozni. A fogatos felvonulás, az önfeledt nótázás kellemes emléke a videón bármikor felidézhető.

Amíg a művelődési ház egyik kis termében gyülekeztek az asszonyok, magam is végignézhettem a felvételt. Akkor még tíz asszony vitte a primet, s maguk is érezték, s a hallgatóságból többen is mondták, szépen megy ez, nem ártana máskor is összejönni. Robi így beszél erről:

— Magam is mondtam nekik, s egymást is biztatták, alakítsunk asszonykórust. Másokat is megkerestünk, anyut is „fűztem", ő nem állt kötélnek. Annyiban maradtunk, hogy azért segít bennünket. Tizennyolc énekesünk van, meg a Bözsi néni, aki megadja a hangot, irányítja őket, meg én, a „mindenes".

Bözsi néni, Noell Jánosné nagy tiszteletnek örvend e kis csapatban. Tett is érte. Az asszonyok a saját pénzükből megvették az anyagot, ő megvarrta a tizennyolc öltözet ruhát, a kékfestő szoknyát, fehér blúzt, pöttyös kendőt, meg a kötényt. A kötényt aztán mindenki maga hímezte ki. Most már csak a papucs hiányzik.

— Tudtam róla, hogy a községben keresnek valakit, aki összefogná, irányítaná a csoportot. Gondoltam akad itt értelmiségi, aki elvállalja. Nem akadt. Aztán eljöttek hozzám is, s nem tudtam nemet mondani. Fiatalabb koromban, úgy 30 éve én voltam itt a kultúrház igazgatója. Akkor még más idők jártak, nagyobb varázsa volt a közösségi életnek. Színdarabokat játszottunk, mi, fiatalok szórakoztattuk az idősebbeket. Most, hogy olyan sok év elszállt, ha szórakozni akarunk, megint rajtunk a sor, hogy szervezkedjünk. Emlékszem még férfi és női kuglicsapatunk is volt, s egyszer elnyertük a járási kupát. Úgy érzem, még mindig hallgatnak rám.

Faragó Szilveszterné 1971-ben került ebbe a községbe.

— Balástyáról jöttem, s nekem szokatlan volt, hogy errefelé nem olyan mulatósak, közvetlenek az emberek, mint azon a homokvidéken. Ezért is örültem nagyon, amikor hírét vettem a mozgolódásnak. Többünknek megjegyezte az ura: ugyan minek mentek? Nem törődünk vele, nem a kocsmába járunk. Attól az otthoni dolgot sem hanyagoljuk el. A kétéves unokámat, a Brigittát mindig elhozom, itt sündörög mellettem, s ahogy tőle telik, velünk együtt mozog, énekel.

A próbákat szombaton—vasárnap öttől nyolc óráig tartják a művelődési házban. Most épp „mecénást", és művészeti vezetőt keresnek. Pintér József községi párttitkár szívügyének tekinti az alakuló kórus további sorsát. Egyelőre annyit sikerült elérnie, hogy az egyik szegedi művelődési központ vezetője havonta egyszer társadalmi munkában eljön, s észrevételekkel, tanácsokkal látja el őket. Nem versenyre készülnek, maguknak énekelnek, de ha egy-egy rendezvényre meghívást kapnának, szívesen vállalják.

December 12-e jelentős dátum az életükben. Ma délután 6 órakor a művelődési házban a Luca-bálon lép fel az asszonykórus a falu színe elé. Érzésem szerint folytatása következik.

T. Sz. I.

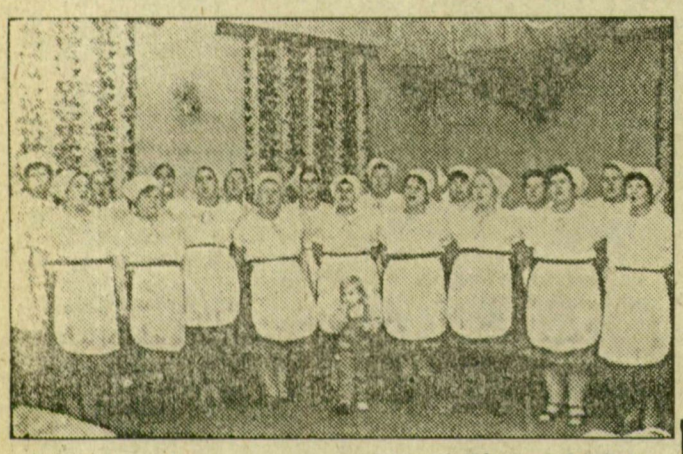

Somogyi Károlyné felvétele

Kosztümös próba a „premier" előtt

Kulisszanyitogató

Pénztelenül és számítógéppel

A címben olvasható kétféle állapot, minden ellenkező látszat dacára, nem képez végletes, mondhatni kibékíthetetlen, antagonisztikus ellentétet: a pénztelenség bizonyos esetekben nem zárja ki, hogy számítógéppel rendelkezzünk, továbbá fordítva: a számítógép, mint lehetséges, elvárható cél, nem egyértelműen elképzelhetetlen ama bizonyos anyagiak hiányának nem éppen szívderítő, ám mindenesetre kénytelen-kelletlen tudomásul veendő valóságával.

Például a *Somogyi Könyvtárban*. Amelyről tudjuk, hogy mióta — három és fél éve immár — a Dóm téri „csodapalotába" költözött, minden külső, felszínes csillogás, minden szólamszerű „korszerűség" és „szépség" ellenére jó néhány gonddal küzd, hogy csak egyetlen — teljességgel aktuális, de annál elszomorítóbb — tényt említsek: *ebben az évben* a pénztelenség következtében *mindössze egy, egyetlenegy kiadványuk láthatott csak napvilágot, Polner Zoltán Jegykendő a forgószélben* című kötete — a korábbi, hagyományos „kiadói szokások" ennél jóval többhöz szoktattak bennünket; ilyen még tényleg soha nem volt.

— Az idei esztendő más szempontból elég jónak is mondható — kezdi *Tóth Béla* igazgató, s szerényen azt is siet hozzátenni: a Dóm téri központban a forgalom nőtt ugyan, de a kialakult helyzetet az olvasók részéről is elsősorban anyagi tényezők tették lehetővé...

— Ahogyan nyomorodik le gazdaságilag a lakosság olvasni szerető hányada, ahogyan szegényedik el minél jelentősebb mértékben a potenciális olvasók tömege: úgy ragaszkodnak egyre jobban hozzánk. Azaz, jórészt kényszerből: aki a félelmetes iramban dráguló könyvekre figyel, a rohamosan növekvő árak ellenére olvasni akar: végül bejön hozzánk... Ezért nőtt olyan nagy mértékben az olvasói létszámunk az idén, hogy mennyivel, hadd ne kelljen most pontosan megmondanom, különben is úgy vélem, ilyen relációban igazából nem a számok az érdekesek.

— *Hanem a tendenciák, amelyek mögöttük mind világosabban kirajzolódnak...*

— A másik nagy változás a peremvidékekről való. November elején megnyílt a családi könyvtárnak nevezett, újjáalakított fiókkönyvtárunk Algyőn. Nagy örömünkre ugyan, de csak egy fecske. És már csak azért sem csinál nyarat, mert a fiókkönyvtárakban az 1987-es évben nemcsak, hogy nem nőtt az olvasók száma, hanem éppen hogy folytatódott a nagyfokú „elolvasótlanodás". Területenként eltérő mértékben ugyan, de tulajdonképpen egységesen és mindenhová kiterjedve. A külső kerületekben lakók, tudjuk, többnyire nem a könyv, hanem a második, harmadik műszak, meg ilyesmik után hajtanak... Tulajdonképpen mindig is feladatunk volt kapkodni a margón élők után, közülük verbuválni, akit csak lehet, de például az algyői, félparaszt-féliparos lakosságból is már jóval nehezebb az ilyesmi, mint mondjuk az óvárosban. Olyan külvárosokban pedig, mint például Alsóváros, ahonnan egyre nagyobb mérvű az elvándorlás és mind több az idős ember — másért van gond... Jó volna ott is valamit tenni, node a pénztelenség... A modern negyedekben még viszonylag jó a helyzet, ott kocsma van, meg könyvtár, szóval túlságosan nagy választása a polgárnak nincs... A fiókkönyvtárakban már hosszú évek óta legalább annyira fogyott az olvasólétszám, amennyire a főkönyvtárban nőtt... Olvasóink egyébként mindenütt 70-80 százalékban jelenleg is diákok, akikkel nagy szeretetben vagyunk: eléggé idomultak az új épület rendjéhez, kedvesek, segítenek is... Mi is igyekszünk ügyelni rájuk.

— *Milyennek tűnhet a jövő e helyzetben a „Somogyinak"?*

— Legfőbb tervünk az volna, ha a megadott jövő évi költségvetésből legalább az 1985-ös szintet tudnánk tartani. És ez a cél nagyjából minden szükséges dologra vonatkozna. Persze, meglehet, ez is hiú ábránd... Igaz, meg kell vallani, hogy a város, szidják bár akármennyit, nem fordította el a figyelmét ránk. Noha soha nem voltunk elkényeztetve... Nagy gondunk volt már tavaly, tavalyelőtt is a gépesítés. Az a bizonyos, sokat emlegetett „korszerűség", amelynek a puszta látszataival, ilyen-olyan félmegoldásaival nem érhetjük be. Ebben a gyönyörű palotában is például gyakorlatilag százéves katalógusokkal dolgozunk... Tudott dolog ugyan, hogy félig-meddig (mikrofilmek, egyebek révén) jelentős mértékben, például a statisztikai feldolgozásban sikerült már gépesítenünk, ami fontos munkaerőket szabadított föl, de a jövőben talán ahhoz is egyre közelebb kerülhetünk, hogy egységes számítógépes rendszerünk legyen. Ez nagyon megkönnyítené a könyvtárközi kölcsönzést, az állomány-nyilvántartásról nem is beszélve. Belátható időn belül, úgy tűnik, minderre lesz lehetőségünk. Persze, hogy el ne kiabáljam... További terveink között szerepel, hogy az elkönyvtártalanodó" vidékeken egyfajta „háztól házig" szolgáltatással az ott maradó öregeknek juttassunk el könyveket. Mint a kultúra házhoz jövő, kijáró „ápolónői".

D. L.

A decemberi Tiszatáj

Az erdélyi cigány népköltészet néhány darabjával „nyit" a Tiszatáj napokban megjelent decemberi száma: az érdekes összeállítás *Bari Károly* gyűjtése és fordítása. Közli a folyóirat *Veress Dániel A levélíró Zágoni Mikes Kelemen* című tanulmányának befejező részét, s meglehetősen tág teret ad a verseknek: *Weöres Sándor, Károlyi Amy, Tandori Dezső, Takáts Gyula, Hatvani Dániel, Polner Zoltán, Kárpáti Kamil* és *Pék Pál* költeményeit olvashatjuk, *Dobos Mariann* pedig Károlyi Amyval készített beszélgetést, s közreadják *Kabdebó Lóránt Miért indulnak el a szobrok?* című, a költőnő újabb verseiről írott tanulmányát is. A *Művészet*-rovatban a *hatvanéves Kass Jánost* köszöntik, *Kovalovszky Miklós—Láng József Adyról, Adyért, Szőke György* pedig *„Talán eltűnök hirtelen..."* címmel *József Attila betegségéről és haláláról* publikál érdekes tanulmányt. A *Kelet-európai tükör*-ben *Fonód Zoltán Ady és Fábry* című írása olvasható, az *Örökség*-rovat pedig teljes egészében az egykori szegedi Nobel-díjas, nagy tudós, *Szent-Györgyi Albert* előtt tiszteleg: *Tóth Béla* négy tudós visszaemlékezéseivel, *Straub F. Brunó, Guba Ferenc, Marx György* és *Fodor Gábor* segítségével idézi meg Szent-Györgyit, *Lambrecht Miklós* Szent-Györgyi Albert kutatóegyéniségét, *Szállási Árpád* pedig *Borsos Miklós* Szent-Györgyi-érmét ismerteti.

A Tiszatáj decemberi számát *Vinkler László* Szent-Györgyi-portréja és Kass János *Psalmus Hungaricus*-sorozatának darabjai illusztrálják.

Műsorajánlat

A C kategóriás *népiszövéstanfolyam* hallgatóinak VIZSGAKIÁLLÍTÁSÁT rendezik meg a megyei tanács Közép fasor 1—3. szám alatti művelődési központjában. A tárlatot ma, szombaton délután 4 órakor *Bakay Erzsébet* iparművész nyitja meg, s az érdeklődők december 20-ig naponta délelőtt 10 és este 6 óra között láthatják.

Az ÖKLÖK A ZSEBBEN című olasz filmet vetítik a *Tisza Volán Filmklubban* december 14-én, hétfőn este fél 7 órai kezdettel a Kossuth Lajos sugárút 52. szám alatti Dugonics moziban.

Még egy fontos „mozis" információ: december 14-én, hétfőn (továbbá kedden és szerdán) délután negyed 2 órai kezdettel is vetítik a HUPIKÉK TÖRPIKÉK című belga rajzfilmet a *Fáklya* moziban.

AKTUÁLIS KÜLPOLITIKAI KÉRDÉSEKRŐL tart előadást *Nógrádi György* december 14-én, hétfőn este fél 7-től a Vár utca 1. szám alatti Délép-klub polkaszínpadában.

FONTOS SÁNDOR festőművész jubileumi KIÁLLÍTÁSA nyílik meg december 14-én, hétfőn délután 3 órakor a Tisza Volán Vásárhelyi Pál u. 4. sz. alatti központjának kis tanácstermében. A tárlatot — melyet az érdeklődők december 19-ig naponta reggel 8 és délután 5 óra között tekinthetnek meg — *Kardos János*, a vállalat igazgatója nyitja meg.